

Sygn. akt I CSK 3327/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z wniosku E. Z.
z udziałem B. S.
o rozgraniczenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ostrołęce
z dnia 20 października 2021 r., sygn. akt I Ca 340/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. Z. wywiodła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Ostrołęce z 20 października 2021 r., którym oddalono jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej z 16 marca 2021 r., wydanego w sprawie z udziałem B. S. o rozgraniczenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Skarżąca uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadnością. W ramach pierwszej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania zadała następujące pytania:

1. Czy możliwe jest ustalenie stanu prawnego uwzględniającego zasiedzenie, jako kryterium rozgraniczenia określone w art. 153 k.c., pomimo braku ustalenia pierwotnego stanu granicy?
2. Czy stan prawny pierwotnej granicy w rozumieniu art. 153 k.c. jest tożsamy wyłącznie ze stanem uwidocznionym w dokumentach (np. mapach, wyrysach z map, operatach geodezyjnych), czy może być ustalony również w oparciu o inne źródła dowodowe?

Natomiast oczywistą zasadność skargi wnioskodawczyni powiązała z tym, że sąd II instancji nie zajął się zgłoszonym przez nią w postępowaniu przed sądem I instancji zarzutem zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob.

m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Natomiast przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Przedstawione zagadnienia nie spełniają tych wymagań. Zagadnienie pierwsze nie stanowi skomplikowanego problemu prawnego wymagającego wykładni Sądu Najwyższego, ponieważ podstawową przesłanką pozwalającą na stwierdzenie zasiedzenia jest w każdym przypadku wykazanie posiadania o charakterze samoistnym na obszarze, który miałby podlegać zasiedzeniu. O ile więc co do zasady stan prawny, według którego miałoby nastąpić rozgraniczenie może obejmować uwzględnienie zarzutu zasiedzenia, a nawet – w wyjątkowych przypadkach – przyjęcie zasiedzenia przez sąd z urzędu, do czego skarżąca odnosi się w uzasadnieniu przesłanki oczywistej zasadności, o tyle w przypadku braku możliwości wykazania posiadania samoistnego na wskazanym obszarze stwierdzenie zasiedzenia nie może nastąpić. Powody, dla których nie da się wykazać samoistnego posiadania są przy tym irrelevantne prawnie.

Z kolei drugie zagadnienie nie ma bezpośredniego związku z rozstrzygnięciem sprawy. Sądy *meriti* przyjęły bowiem, że niemożliwe jest

ustalenie stanu prawnego i przyjęły przebieg granic według ostatniego stanu spokojnego posiadania. Pytania dotyczące zasad ustalania stanu prawnego nie mają zatem związku z faktycznymi podstawami orzeczenia wydanego w tej sprawie, zaś same podstawy faktyczne nie mogą być kwestionowane na etapie skargi kasacyjnej na mocy art. 398³ § 3 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

[as.at]